

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Двіжона В.М.
докторант,
Пряшівський університет

КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЮЧА РОБОТА З ПРОФІЛАКТИКИ ДИСКАЛЬКУЛІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У відповідності до міжнародної класифікації хвороб (МКХ-10) виділяється специфічний розлад арифметичних навичок – F 81.2. Цей розлад включає в себе специфічні порушення навичок лічби, основних обчислювальних навичок додавання, віднімання, множення та ділення.

На основі аналізу психологічної структури елементарних математичних понять і дій можна виділити ті когнітивні та мовні передумови, які зумовлюють оволодіння дитиною математичними операціями.

Формування математичних понять багато в чому залежить від того, на якому рівні чуттєвого розвитку знаходиться дитина. Чим точнішими та більш диференційованими є уявлення дитини про часові, просторові, кількісні відношення реальних предметів, тим легше буде здійснюватися перехід від таких уявлень до математичних понять.

Успішне оволодіння математичними поняттями багато в чому залежить від рівня сенсорного розвитку дитини, від рівня сформованості математичних уявлень, від вміння виділяти властивості предметі, співставляти і систематизувати ці предметі на основі виділених властивостей [1].

Найважливішими передумовами вивчення математики в початковій школі є сформованість:

- ✓ елементарних уявлень про колір, величину, форму;
- ✓ основних просторових, часових та кількісних величин;
- ✓ вміння співставляти, знаходити подібності та відмінності на основі цих ознак і відношень.

Спираючись на сформовані уявлення про величину, кольори, форми та кількість, учні повинні вміти систематизувати, порівнювати та впорядковувати предмети.

Оволодіння поняттями числа та лічби залежить від рівня сформованості просторових відношень: вміння розрізняти «вгору», «вниз», «ліворуч» та «праворуч», визначати розташування предметів по відношенню один до одного, оцінювати величину предметів, що знаходяться на відстані (перспективне сприйняття), вміння визначати форму [1].

Зорове сприйняття і орієнтація в просторі забезпечують засвоєння графічного зображення букв і цифр, оволодіння буквеною і цифровою символікою в процесі письма. Сформованість просторової організації має велике значення для аналізу складених чисел [3].

Відповідно до особливостей психічного розвитку молодших школярів, формування математичних понять, умінь та навичок повинно відбуватися на основі предметно-практичних дій. Тому на уроках математики є доцільним використання різноманітних схем, таблиць, малюнків, які складаються самим учнем. Це вимагає високого рівня розвитку дрібної моторики рук. Труднощі, пов'язані з практичними діями, відволікають дитину від досягнення основної мети діяльності, перешкоджають її досягненню, знижують темп виконання завдання а також мотивацію до навчання [1].

Експериментально доведено, що порушення чіткості рухів рук, точності сприйняття, а також низький рівень зорово-рухової координації негативно впливають на процес оволодіння математичними знаннями [2].

Варто також відмітити, що при оволодінні елементарними математичними поняттями дитина опирається не тільки на сприйняття предметів і дій з ними (так зване наглядно-образне мислення), але й на вміння абстрагувати, узагальнювати, тобто на вербально-логічне мислення.

При вивченні курсу «Математика» в початковій школі велике значення має принцип взаємодії конкретного та абстрактного мислення. Як стверджував П.П. Блонський, шкільна освіта «робить мислення більш абстрактним, в той самий час і більш детальним та конкретним» [4]. Порушення ж взаємодії між конкретним та абстрактним мисленням

нерідко викликає виникнення труднощів в оволодінні математичними знаннями.

Головним освітнім завданням при вивченні математики в школі є оволодіння учнями системою доступних математичних знань, вмінь та навичок, необхідних в повсякденному житті та в майбутній професії. Особливим завданням є формування вміння розв'язувати практичні та навчальні задачі математичними засобами: вести пошук інформації, розуміти значення величин і способів їх вимірювання, вміти використовувати алгоритми, розвивати повноцінні обчислювальні навички.

Виходячи з вищевикладеного, можна виділити основні напрямки корекційно-розвиваючої роботи щодо профілактики та корекції дискалькулії в умовах школи:

1) здійснення педагогічної діагностики труднощів, які виникають під час вивчення математичних понять, своєчасне їх виявлення. Результати обстеження враховувати при розробці корекційно-розвиваючої роботи, при підготовці до уроків математики;

2) формування у дітей розуміння необхідності та значимості математичних знань, умінь та навичок. Слід звернути увагу на створення сприятливого фону з акцентом на соціальну важливість отриманих математичних знань. Для цього обираються ті форми навчання, які максимально пов'язані з життєвими ситуаціями, ведуть до підвищення мотивації при різних видах діяльності;

3) введення педагогами математичних термінів таким чином, щоб при їх розумінні виникав єдиний образ;

4) активізація міжпредметних зв'язків;

5) застосування нових, науково обґрунтованих організаційних і методичних форм навчальної діяльності;

6) планування навчальної діяльності таким чином, щоб учні могли зрозуміти, де і як можна застосувати отримані знання;

7) при виконанні перевірки знань (контрольні, самостійні роботи, тощо) виділяти учням з дискалькулією додатковий час в об'ємі 20-25% від запланованого для обчислень та розв'язування задач;

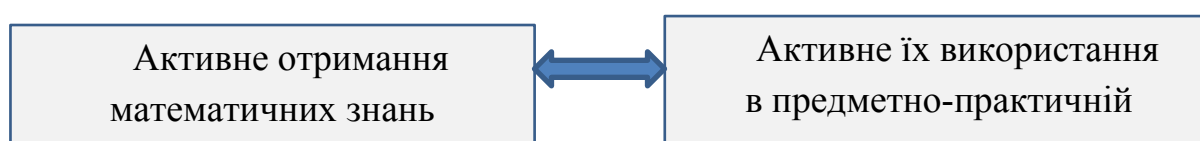
8) застосування диференційованого підходу до учнів з різним рівнем засвоєння математичних знань;

9) використання допоміжних засобів при роботі над розв'язуванням задач (малюнки, таблиці, тощо);

10) включення корекційно-розвиваючих вправ, розроблених на математичному матеріалі і орієнтованих на розвиток пізнавальних психічних процесів дітей;

11) врахування не лише змісту навчальної програми та методик її викладання, але й індивідуальних можливостей сприйняття навчального матеріалу конкретним учнем [2].

Окреслені напрямки роботи при формуванні в учнів математичних понять можна зобразити графічно:

Таким чином, в процесі корекційно-розвиваючої роботи учні спочатку оволодівають навичками математичних дій на основі чуттєвого досвіду в процесі ігрової діяльності та вправ, поступово переходячи до засвоєння понятійної сутності математичних понять та мови.

Список використаних джерел:

1. Лалаева Р.И., Гермаковска А. Нарушения в овладении математикой (дискалькулии) у младших школьников. Диагностика, профилактика и коррекция. – СПб., 2005. – 176 с.
2. Кондратьева С.Ю. Коррекционная работа по профилактике дискалькулии у дошкольников с ограниченными возможностями здоровья. *Дефектология*. – 2017. – № 6. – С. 28-49.
3. Лурия А.Р. Основы нейропсихологии. – Москва, 1978. – 344 с.
4. Блонский П.П. Память и мышление. – Москва, 2007. – 280 с.